

Kirsty Williams AS

Y Gweinidog Addysg

29 Ionawr 2021

Annwyl Kirsty,

Cyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru 2021-2022

Yng nghyfarfod y Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu ar 14 Ionawr, bu'r Aelodau yn craffu ar y Gweinidog Iechyd Meddwl, Llesiant a'r Gymraeg ynghylch dyraniadau'r gyllideb sy'n hybu ac yn hyrwyddo'r Gymraeg. Yn ystod ein trafodaeth gyda'r Gweinidog, cododd yr Aelodau faterion ynghylch dyraniadau'r gyllideb ar gyfer y Gymraeg sy'n rhan o'ch portffolio.

Roedd gan yr Aelodau ddiddordeb mewn ymdrechion i gynyddu nifer yr athrawon sy'n gallu addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg, a pham na chyrrhaeddwyd y targedau ar gyfer cynyddu'r nifer, fel y nodir yn strategaeth a chynllun gweithredu Cymraeg 2050. Gwnaeth y Gweinidog Iechyd Meddwl, Llesiant a'r Gymraeg gydnabod bod problem benodol wrth geisio recriwtio athrawon ysgolion uwchradd. Dywedodd wrth y Pwyllgor eich bod wedi cael cyfarfodydd cadarnhaol gyda Chomisiynydd y Gymraeg a'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol i drafod y cynlluniau ar gyfer cynyddu nifer yr athrawon cyfrwng Cymraeg a chefnogi'r holl athrawon i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg.

A allwch chi roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am y trafodaethau rydych chi wedi'u cael â'r ddau sefydliad, ac unrhyw gamau gweithredu y cytunwyd arnynt? Yn benodol, mae gennym ddiddordeb yn y gwariant o £3.65 miliwn ar y cynllun sabothol. Rwy'n deall bod adroddiad gwerthuso'r cynllun ar fin cael ei gyhoeddi cyn diwedd mis Chwefror. A allwch wneud sylw ar sut y byddwch yn defnyddio canfyddiadau'r adroddiad i gynyddu cyfranogiad? A oes unrhyw gynlluniau i adolygu'r targedau ar gyfer y cynllun hwn yng ngoleuni'r gyfradd cyfranogiad hyd yn hyn?

Mae'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol wedi cysylltu â mi yn uniongyrchol i nodi nad yw wedi cael unrhyw gyllid ychwanegol i ddatblygu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn y sector ôl-16. Er mwyn eu galluogi i wneud y gwahaniaeth sydd ei angen er mwyn cynyddu'r ddarpariaeth, mae'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol wedi awgrymu buddsoddiad o £800,000 o gyllideb Addysg Bellach y Llywodraeth ar gyfer 2021-22, gan gynyddu hyn bob blwyddyn wedi hynny (£1.4 miliwn yn 2022-23, £2.5 miliwn yn 2023-24 a £3.2 miliwn yn 2024-25). A allwch gadarnhau bod y cyllid sydd ganddo yn ddigonol er mwyn gweithredu'r cynllun y gwnaethoch chi fel Gweinidog ei lansio yn 2018 i ddatblygu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn y sector Addysg Bellach?

Yn olaf, a allwch roi sylwadau ar yr heriau sy'n wynebu Prosiect yr Iaith Gymraeg ym Mhatagonia, a statws dyraniad cyllid Llywodraeth Cymru i gefnogi'r prosiect mewn partneriaeth â rhanddeiliaid allweddol eraill ar hyn o bryd? Pa sgysiau ydych chi'n eu cael gyda'r partneriaid cyflenwi i sicrhau bod y cynllun yn parhau neu'n addasu yn ystod yr ansicrwydd ynghylch teithio rhyngwladol?

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN

✉ SeneddDGCh@senedd.cymru

☎ 0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN

✉ SeneddCWLC@senedd.wales

☎ 0300 200 6565

At ddibenion llywio gwaith y Pwyllgor a'r ddadl yn y Cyfarfod Llawn ar y Gyllideb Ddrafft, byddwn yn ddiolchgar pe gallech ateb erbyn 2 Mawrth.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Cyllid sy'n craffu ar y Gyllideb Ddrafft.

Yn gywir,

Bethan Sayed.

Bethan Sayed AS

Cadeirydd y Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Eich cyf: MA/KW/0704/21

Bethan Sayed AS
Cadeirydd y Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu

24 Chwefror 2021

Annwyl Bethan

Diolch am eich llythyr dyddiedig 29 Ionawr yn dilyn y sesiwn craffu ar y gyllideb a fynychwyd gan y Gweinidog Iechyd Meddwl, Llesiant a'r Gymraeg ar 14 Ionawr. Isod, rhoddaf y wybodaeth ddiweddaraf am y meysydd o ddiddordeb a godwyd gan Aelodau ynghylch dyraniadau'r gyllideb ar gyfer y Gymraeg o fewn fy mhortffolio.

Cynyddu nifer yr athrawon cyfrwng Cymraeg

Rhaid cynyddu nifer yr athrawon cyfrwng Cymraeg er mwyn gweld mwy o ddysgwyr yn cael addysg cyfrwng Cymraeg. Yn ystod pum mlynedd cyntaf gweithredu *Cymraeg 2050*, mae'r data yn dangos nad ydym wedi gwneud cymaint o gynnydd yn erbyn y targedau â'r disgwyl, yn enwedig yn y sector uwchradd. Gallai fod sawl rheswm dros hyn, gan gynnwys nad ydym yn syml yn recriwtio digon o athrawon dan hyfforddiant, neu nad oes digon o fyfyrwyr israddedig sy'n siarad Cymraeg ac sydd am addysgu ar ddod. Yn y pen draw, penderfyniad unigol yw dilyn gyrfa fel athro, a'n nod yw sicrhau bod addysgu yn yrfa ddeniadol a gwerth chweil yng Nghymru.

Rwy'n llwyr ymwybodol o'r angen i ddatblygu dull strategol byrdymor, tymor canolig a hirdymor o fynd i'r afael â phrinder athrawon cyfrwng Cymraeg, er mwyn cyflawni targedau *Cymraeg 2050*. Rydym eisoes yn gweithio ar rai camau byrdymor, fel y cwrs cyfnewid cynradd i uwchradd. Mae llythyr ar wahân gan y Gweinidog Iechyd Meddwl, Llesiant a'r Gymraeg at y Pwyllgor yn amlinellu ein holl ymyriadau presennol yn y maes hwn, felly nid wyf wedi ailadrodd hynny yma.

Nid oes ateb cyflym ac mae angen inni weithio gydag amrywiaeth o randdeiliaid, gan gynnwys ysgolion a darpar athrawon, i lunio'r strategaeth ar y cyd. Cefais gyfarfodydd cadarnhaol â Chomisiynydd y Gymraeg a'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol i drafod eu priod awgrymiadau, a gwnaethom gytuno i barhau i gydweithio wrth symud ymlaen. Mae'r gwaith hwn yn cynnwys nifer o randdeiliaid, gan gynnwys Cyngor y Gweithlu Addysg, Cydag,

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

ysgolion, darparwyr Addysg Gychwynnol Athrawon, awdurdodau lleol, consortia rhanbarthol, y Coleg Cymraeg Cenedlaethol a Chomisiynydd y Gymraeg, ac mae angen i bob un ohonynt fod ynghlwm wrth y gwaith o ddatblygu cynllun 10 mlynedd a fydd yn mynd â ni i fyny at dargedau nesaf *Cymraeg 2050* yn 2031.

Nod y Cynllun Sabothol yw uwchsgilio'r gweithlu presennol i'w helpu i wella ei sgiliau Cymraeg a'i sgiliau methodoleg addysgu iaith, er mwyn addysgu Cymraeg mewn ysgolion cyfrwng Saesneg neu addysgu'n fwy hyderus drwy gyfrwng y Gymraeg. Er bod y Cynllun yn creu athrawon mwy hyderus sy'n siarad Cymraeg, nid yw hyn bob amser yn arwain at gynnydd yn nifer yr athrawon mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg. Bydd yr athrawon sy'n dilyn y cyrsiau sylfaen, canolradd a 'Cymraeg mewn Blwyddyn' yn aros mewn ysgolion cyfrwng Saesneg ar y cyfan, a byddant yn chwarae rôl hanfodol wrth wella'r ffordd y caiff y Gymraeg ei haddysgu, er mwyn galluogi ein holl ddysgwyr i fod yn siaradwyr hyderus erbyn 16 oed.

Yn anffodus, bu oedi wrth werthuso'r Cynllun oherwydd COVID-19, ond caiff yr adroddiad ei gyhoeddi nawr ym mis Mawrth. Yna, byddwn yn ystyried sut i fwrw ymlaen ag unrhyw argymhellion er mwyn sicrhau y gall y Cynllun barhau i gyflenwi dysgu proffesiynol i'r gweithlu presennol.

Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Wrth i'r cynllun gweithredu ôl-16 uchelgeisiol gael ei gyhoeddi, rwy'n falch o fod wedi gallu darparu grantiau penodol ar gyfer prosiectau strategol, adnoddau, hyfforddiant a chymorth ar gyfer prentisiaethau i'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Ers i'r Coleg ehangu ei gylch gwaith i gynnwys y sector ôl-16, mae'n parhau i wneud cynnydd sylweddol ac mae wedi sefydlu strwythurau newydd mewn partneriaeth lawn â'r sector addysg bellach a'r sector prentisiaethau. Mae angen gwneud llawer mwy, ac mae'r cynllun gweithredu ôl-16 yn adlewyrchu fy ymrwymiad i sicrhau bod llwybrau cynnydd ieithyddol ar gyfer pobl ifanc pan fyddant yn gadael yr ysgol, sydd mor bwysig wrth inni gynllunio ar gyfer cyflawni *Cymraeg 2050*.

Yn 2020-21, mae'r Coleg wedi cael dros £604,000 tuag at gyflawni prosiectau mewn colegau, adnoddau ar gyfer meysydd â blaenoriaeth, mentrau prentisiaethau, a hyfforddiant ar gyfer y sector galwedigaethol. Yn fwyaf diweddar, rwyf wedi darparu £155,000 ychwanegol yn 2020-21 er mwyn i'r Coleg gyflawni tri phrosiect ychwanegol. Mae gen i bob ffydd yng ngallu'r Coleg i gynllunio ei adnoddau mewn ffordd effeithlon ac effeithiol, ac rwy'n gwbl ymrwymedig i helpu'r Coleg i gyflawni ei weledigaeth yn y sector ôl-16 ac yn wir yn y sector addysg uwch, er mwyn galluogi dysgwyr i gyflawni mwy o gyrsiau drwy gyfrwng y Gymraeg ac yn ddwyieithog bob blwyddyn i gefnogi *Cymraeg 2050*.

Prosiect y Gymraeg ym Mhatagonia

Caiff Prosiect y Gymraeg ym Mhatagonia ei ariannu drwy BEL Ymchwil, Tystiolaeth a Rhyngwladol fy mhortffolio, sydd â chyllideb o £574,000 ar gyfer 2021-22, gyda £55,000 wedi'i neilltuo ar gyfer Prosiect y Gymraeg.

Mae Prosiect y Gymraeg wedi cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru a'i weinyddu gan y British Council ers 1997, ac mae fy swyddogion yn cael cyfarfodydd rheolaidd â'r British Council i glywed y newyddion diweddaraf am brosiectau. Fel rhan o'r prosiect, bydd tri athro o Gymru yn mynd i Batagonia bob blwyddyn i addysgu yn y tair ysgol ddwyieithog yno (rhwng mis Chwefror a mis Rhagfyr), ynghyd â chynnal dosbarthiadau Cymraeg i Oedolion yn y gymuned, a gweinyddir rhwydwaith o Diwtoriaid Cymraeg lleol o Batagonia sydd hefyd yn gweithio fel cynorthwywyr addysgu yn yr ysgol a'r cymunedau Cymraeg.

Y llynedd, dechreuodd tri athro eu lleoliadau ym mis Chwefror, ond dychwelodd dau i Gymru ym mis Mai oherwydd COVID-19, gan gwblhau eu lleoliadau yn addysgu o bell o Gymru. Arhosodd y tiwtor Cymraeg i Oedolion ym Mhatagonia gan addysgu o bell tan fis Rhagfyr y llynedd.

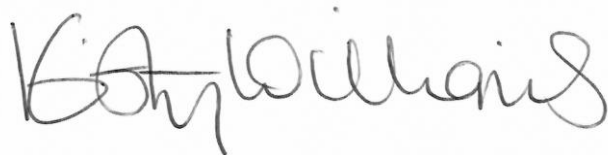
O ganlyniad i COVID-19, ni chynhaliwyd ymgyrch recriwtio ar gyfer y tri lleoliad yn dechrau ym mis Chwefror 2021. Bydd y tiwtor Cymraeg i Oedolion ar gontract ar gyfer blwyddyn academiaidd 2021, gan addysgu o bell o Gymru nes iddi allu dychwelyd i'r Ariannin yn nes ymlaen yn y flwyddyn. Ar hyn o bryd, mae ffiniau'r Ariannin ar gau i wladolion tramor ac nid ydym yn gwybod pryd y bydd modd i'r tiwtor dychwelyd.

Mae'r British Council a Phwyllgor Prosiect y Gymraeg wrthi'n ystyried opsiynau ar gyfer addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg yn ysgolion dwyieithog Patagonia. Mae ysgolion yr Ariannin ar gau ar hyn o bryd, a hynny tan fis Gorffennaf 2021 o leiaf, felly byddai unrhyw ddarpariaeth o bell o Gymru. Ceisir barn rhanddeiliaid ym Mhatagonia a Chymru, ynghyd â goblygiadau cytundebol yr athrawon sy'n gweithio o'r DU yn hytrach na'r Ariannin. Gobeithio y bydd gennym ddarlun cliriach o'r sefyllfa yn fuan, pan wneir penderfyniad ynghylch a fydd yn bosibl addysgu o bell yn ystod 2021.

Mae addysgu ar-lein eleni wedi bod yn llwyddiannus iawn wrth gynyddu cyrhaeddiad addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg ac ymwybyddiaeth ddiwylliannol y tu allan i Batagonia ac i rannau eraill o'r Ariannin, a hyd yn oed Ogledd America. I'r gwrthwyneb, nid yw'r myfyrwyr mewn ardaloedd gwledig neu lai breintiedig wedi gallu achub ar gyfleoedd addysgu digidol, felly cydnabyddir pwysigrwydd addysgu wyneb yn wyneb, a chyflwynir dull cyfunol fel rhan o Brosiect y Gymraeg yn y dyfodol.

Hyderaf y bydd yr ymatebion hyn o fudd i allu cwblhau'r gwaith o graffu ar Gyllideb Ddrafft 2021-22.

Yn gywir

Kirsty Williams AS/MS

Y Gweinidog Addysg
Minister for Education